Je kunt op NRC rekenen voor betrouwbare informatie, duiding en analyse
Lees of luister, digitaal of op papier
IK WORD ABONNEE

Luister naar
13:49

Een jaar oorlog in Oekraïne: dit zijn de beste boeken, podcasts en docu's

Tips Het is een jaar geleden dat de oorlog in Oekraïne begon. Sindsdien zijn er tal van boeken, podcasts en documentaires verschenen die inzicht geven in het verloop van de strijd en de gevolgen daarvan. In deze gids zetten we op een rij welke de moeite waard zijn. *(bijgewerkt op 24 februari 2023)*

David Haakman 20 februari 2023 Leestijd 7 minuten

Sporen van Russische beschietingen omringen een kunstwerk van de straatartiest TvBoy op een muur van het Huis van Cultuur in Irpin dat zwaar werd beschadigd tijdens een Russische aanval op de stad. **Foto Efrem Lukatsky / AP**

In mei vorig jaar publiceerden we al een kijk-, lees- en luistergids die meer context gaf bij de oorlog in Oekraïne. Sindsdien zijn er tal van nieuwe boeken, documentaires en podcasts verschenen. Welke zijn de moeite waard?

Klik hieronder op de knop om gelijk naar jouw favoriete medium te gaan:

Boeken | Documentaires | Podcasts | Beeldende kunst

Advertentie

WEBSHOP
Je organizer voor het leven
Mijn Zaken op Orde!

DOSSIER
Slim Leven-gidsen

RESTAURANTGIDS AMSTERDAM
Dit zijn de beste budgetrestaurants van Amsterdam volgens onze recensent
Wil je lekker uit eten voor een vriendenprijs? Culinair journalist Petra Possel schreef in achtenhalf jaar zo'n 350 recensies voor NRC over restaurants in en rond Amsterdam. Dit zijn volgens haar de beste restaurants waar je voor 60 euro heerlijk met zijn tweeën kan dineren.

KINDEREN & SEKSUALITEIT
Grijp je in als je kind porno kijkt? Zeven opvoedvragen over seksualiteit en intimiteit

GAMEGIDS
Dit zijn de beste games van dit moment

Meer Slim Leven-gidsen

Onderwerpen

BOEKEN OVER DE OORLOG IN OEKRAÏNE

SERHII PLOKHY | DE POORTEN VAN EUROPA. EEN GESCHIEDENIS VAN OEKRAÏNE

Zeer leesbare, van veel anekdotes voorziene geschiedenis van Oekraïne, die de aanloop naar de oorlog van 2022 goed laat zien. Harvardhoogleraar Serhii Plokhy is een van ’s werelds beste Oekraïne-specialisten.

Querido Facto, 512 blz. € 29,99

HELLA ROTTENBERG | Z. HOE POETIN RUSLAND WEER GROOT WILDE MAKEN.

Zeer inzichtelijke en helder geschreven achtergrondstudie over de ontwikkelingen in Rusland die tot de oorlog hebben geleid. Oud-Ruslandcorrespondent Rottenberg ontkracht allerlei mythes die door Poetin de wereld in zijn geslingerd.

Alfabet, 190 blz. € 19,99

STEVEN DERIX EN MARINA SHELKUNOVA | ZELENSKY. DE OORLOGSPRESIDENT

Biografie door oud-Ruslandcorrespondent Steven Derix, waarin de ontwikkeling van acteur Zelensky tot staatsman van formaat goed wordt neergezet. Gebaseerd op tal van Russische en Oekraïense bronnen.

Alfabet, 224 blz. € 20,99

MARC JANSEN | GRENSLAND. EEN GESCHIEDENIS VAN OEKRAÏNE

Geactualiseerde geschiedenis van Oekraïne (12de druk), waarin historicus Marc Jansen de geschiedenis van dat land vanaf de middeleeuwen tot nu vertelt.

Van Oorschot, 294 blz. € 25,-

CATHERINE BELTON | DE MANNEN VAN POETIN.

Geweldig verhaal van hoe de voormalige KGB na de val van de Sovjet-Unie de macht heroverde en een dictatuur vestigde, met Poetin als spil. Lees hier een NRC-interview met de auteur van vorig jaar.

Prometheus, 608 blz. € 27,50

Special Boeken over één jaar oorlog in Oekraïne

Medewerkers en redacteuren van de boekenredactie van *NRC* lazen en herlazen voor een special rond één jaar oorlog in Oekraïne een klassiek oorlogsboek. Tobias Wals, literair vertaler uit het Oekraïens, bracht de weerslag van de oorlog op schrijvers uit Oekraïne in kaart.

DOCUMENTAIRES OVER MACRON,

Slim Leven +Volg

Luister naar +Volg

Oekraïne +Volg

Oorlog in Oekraïne +Volg

MARIOEPOL EN ZELENSKY

A PRESIDENT, EUROPE AND WAR | NPO

Kort voor Rusland op 24 februari 2022 Oekraïne binnenviel, belden de presidenten Macron en Poetin, terwijl een cameraploeg dat filmde voor de documentaire *A president, Europe and war*. Als de oorlog is begonnen luisteren we mee met telefoontjes van Macron met Boris Johnson, Olaf Scholz en Mario Draghi. Deze film van bijna twee uur is allesbehalve saai. De dreigende oorlog in Oekraïne geeft de film een spanningsboog van jewelste, ook al weet iedereen inmiddels de afloop.

Bekijk *A president, Europe and war* bij de NPO

MARIUPOL: THE PEOPLE'S STORY | NPO PLUS

Als je wilt weten hoe oorlog voelt en klinkt, kijk dan *Mariupol: The people's story* (VPRO) van Robin Barnwell. De documentaire brengt beelden die burgers van Marioepol zelf maakten met hun telefoon en brengt je op de hoogte van wat je niet voor mogelijk had gehouden.

Mariupol: The people's story kun je kijken op NPO Plus

MY NEXT GUEST WITH DAVID LETTERMAN AND VOLODYMYR ZELENSKY | NETFLIX

Talkshowlegende David Letterman interviewde voor zijn programma *My Next Guest Needs No Introduction* Zelensky. Echt spannend wordt het gesprek nergens, maar mede door de aandacht voor humor is het toch de moeite waard. De grappen mogen duister zijn. Ook hier is de boodschap: humor helpt, juist als het leven meer lijkt op een tragedie dan een komedie.

Bekijk hier de volledige interviewspecial (deze gids gaat verder onder de videospeler):

My Next Guest with David Letterman and Volodymyr Zelensky staat op Netflix.

SUPERPOWER

Terwijl Hollywoodster Sean Penn en co-regisseur Aaron Kaufman in Kiev bezig waren aan hun film over Volodymyr Zelensky, viel Poetin Oekraïne binnen. Plots ging hun docu niet meer over een acteur die president werd, maar werd het onder meer een verslag van hoe Zelensky de oorlog beleefde - Penn sprak hem vlak na de invasie en tweemaal nadien -, een relaas over hoe Penn en zijn team Oekraïne uit probeerden raken en berichtgeving over hoe Oekraïners lijden onder het oorlogsgeweld.

Zijn film is "onbeschaamd bevooroordeeld" stelde Penn bij de wereldpremière tijdens het filmfestival van Berlijn, dit is het verhaal wat hij en zijn team ter plekke vonden en wat ze wereldkundig willen maken. Echt nieuwe inzichten biedt *Superpower* niet, het is vooral een samenvatting voor wie het nieuws over Oekraïne het afgelopen jaar niet heeft gevolgd en graag door een filmster en in Hollywoodstijl aan de hand wil worden genomen doorheen het conflict. Penn kreeg na de eerste vertoning enkele verwijten van ijdelheid, hij is bijna in ieder shot zichtbaar, maar zijn engagement is ook bewonderenswaardig.

Superpower valt momenteel nog niet op een streamingdienst te bekijken.

PODCASTS OVER DE OORLOG

STATE OF UKRAINE | NPR

Het is belangrijk, maar niet altijd gemakkelijk om de ontwikkelingen in de oorlog te blijven volgen. In *State of Ukraine* doet *NPR* continu verslag, soms zelfs verscheidene keren per dag.

War in Ukraine: One Year Later

nrc audio Deze podcast luister je ook in onze app

Korte afleveringen van zo'n drie tot vijftien minuten, waarin steeds een enkel onderdeel van de oorlog behandeld wordt of een belangrijke politicus zijn of haar ideeën over mogelijke oplossingen deelt. Behapbaar, en nooit oppervlakkig.

In de extra lange aflevering alevering 'War in Ukraine: One Year Later' maakt *NPR*-redacteur Leila Fadel de balans op. Er is nog steeds geen eind in zicht: hoe gaat deze oorlog zich aankomend jaar ontwikkelen?

STAD IN OORLOG: CHARKIV ÉÉN JAAR ONDER VUUR | NPO RADIO 1

Charkov, de tweede stad van Oekraïne die pal aan Russische grens ligt (en dat door de NPO inmiddels als Charkiv wordt geschreven), heeft immense verwoestingen moeten doorstaan. Hoe ziet het leven in die stad er nu uit? Hoe overleeft bijvoorbeeld de medewerker van de plantsoenendienst deze oorlogstijd, of de vrouw met 17 katten?

Trailer

nrc audio Deze podcast luister je ook in onze app

VPRO-correspondent Michiel Driebergen maakte samen met *Bureau Buitenland*-redacteur Edwin Koopman een podcast over de stad, om de effecten van de oorlog van dichtbij te tonen. Ze geven de zwaargetroffen stad een stem, letterlijk. „Ik ben Charkov", hoor je aan het begin van deze bijzondere vertelling.

Een innemend verhaal over de stad, de achterblijvers en overlevenden.

WIE IS POETIN? | ATLAS CONTACT EN VBK AUDIOLAB

In zeven afleveringen onderzoekt Simon Dikker Hupkes, redacteur non-fictie bij uitgeverij Atlas Contact, samen met experts de persoon Vladimir Poetin.

Wie is Poetin? - Trailer

nrc audio Deze podcast luister je ook in onze app

De hoofdvraag luidt: wat bezielt Poetin? Wie was hij als kind? Wat waren sleutelmomenten in Poetins loopbaan, waarom is het beeld van de sterke man zo belangrijk voor hem, wie zijn zijn vrienden, hoe creëert en dicteert hij zijn waarheid en hoe ziet hij zijn rol in de wereld?

De boeiende gasten, onder wie *NRC*'s Ruslandcorrespondent Eva Cukier en boekenredacteur Michel Krielaars, laten in elke aflevering een ander licht schijnen op de ongrijpbare president.

WAR ON THE ROCKS | TEXAS NATIONAL SECURITY REVIEW

In de podcast *War on the Rocks* wordt ongeveer eens per week een analyse gemaakt van de situatie langs de frontlinies en van de strategieën die de strijdkrachten van Rusland en Oekraïne volgen in de oorlog.

De militaire mogelijkheden en beperkingen van beide landen worden zeer vakkundig onder de loep genomen door Michael Kofman, directeur van het Russia Studies Program van het Amerikaanse non-profit onderzoekscentrum CNA in Arlington, Virginia.

Extra tips voor podcastafleveringen, gemaakt door NRC:

- NRC Vandaag over één jaar oorlog: het leven aan het Oekraïense front
- Tussen de regels: De parels uit de Oekraïense literatuur
- Onbehaarde apen: de geschiedenis van Rusland en Oekraïne

BEELDENDE KUNST OVER DE OORLOG IN OEKRAÏNE

PRAVDA | DARIA KHOZHAI

De installatie Pravda van de Oekraïense kunstenaar en architect Daria Khozhai bestaat uit 31 lagen kranten, haar tranen en aardappelzetmeel. De eerste laag kranten is van 24 augustus 1991; de ineenstorting van de Sovjet-Unie, het herstel van de Oekraïense onafhankelijkheid. De nieuwste lagen zijn die van de berichtgeving rond 24 februari 2022 en de eerste maanden van de oorlog (inclusief *NRC*).

Oude kranten waren standaard behang in de miljoenen huizen en flats die gebouwd waren tijdens de Sovjettijd, ze verhulden de onvolkomenheden van de gebouwen. Nu de muren tot puin zijn geslagen, worden de kranten zichtbaar - letterlijk en symbolisch. De installatie maakte Khozhai vorig jaar voor het kunstinstituut RAAAF. Vanaf 24 februari is die nu opnieuw te zien in atelier Looiersgracht 60, Amsterdam. Khozhai maakt een groot mondiaal vraagstuk als deze oorlog intiem en indringend.

Daria Khozhai, Pravda. Van 24/2 t/m 12/3 Looiersgracht 60.

Pravda, Daria Khozhai, Looiersgracht 60. **Foto LNDWstudio**

FLUISTER & SCHREEUW. STEMMEN VAN OEKRAÏENSE FOTOGRAFES

Deze toonstelling verzamelt verhalen over de oorlog van kunstenaars van Oekraïense oorsprong. Hun projecten gaan over de complexiteit van emoties, pijn, verlies, connecties tussen mensen, en het trauma van gescheiden zijn van thuis. De meeste van deze verhalen weerspiegelen de persoonlijke ervaringen van de kunstenaars: het verliezen van goede vrienden en familie, de hereniging van familieleden onder nieuwe omstandigheden, het onderzoek naar de eigen wortels en de realiteit van moederschap in oorlogstijd.

Whispers and Shouts. Voices of Ukrainian Women Photographers. Van 25 februari t/m 14 mei 2023 Fotodok Utrecht

In haar werk 'I am. Rada / Я Рада ' documenteert fotograaf Katja Lesiv de realiteit van moederschap in oorlogstijd. Rada is de naam van haar dochter en betekent 'gelukkig' in het Oekraïens. **Foto Katja Lesiv**

VERHALEN *NRC* OVER 1 JAAR OORLOG IN OEKRAÏNE

Een jaar nadat de invasie van Oekraïne begon maakt *NRC* de balans op. Hoe sterk is Poetins positie nog en hoe veranderde de oorlog Oekraïne?

- *NRC* zet in **tien sleutelmomenten** het veranderende front van de oorlog in Oekraïne op een rijtje
- Ondanks zijn roem is de Oekraïense president **Volodymyr Zelensky** naar eigen zeggen nog altijd die 'jongen uit de provincie', met een voorkeur voor romantische komedies en junkfood. Maar de president beseft dat het voortbestaan van de natie op zijn schouders rust.
- Met zijn invasie van Oekraïne plaatste **Vladimir Poetin** zich definitief als despoot op het wereldtoneel. Hoelang zit de wereld nog aan hem vast?
- *NRC*-fotograaf **Kostyantyn Chernichkin** legde zijn jaar in Oekraïne vast. Bekijk hier zijn werk.
- Het **Antonov-vliegveld** was 24 februari vorig jaar het eerste Russische doelwit. Oekraïense verdedigers kijken terug op de slag bij Hostomel.
- Na het eerste salvo Russische raketten begon ook meteen **de media-oorlog**. Oekraïne weet het narratief over de oorlog slim te sturen, maar de Russische propaganda dringt nog steeds door in Oekraïense huiskamers.
- De oorlog in Oekraïne veroorzaakte een kaalslag in de beknotte **Russische muziekscène**. Toch kunnen de kritische hiphoppers Grot nog optreden in Moskou, tot hun eigen verbazing.
- De verbannen, Russische filmcriticus Anton Dolin ziet dat het beroerd gesteld is met **de Russische film**. „Censuur, zwarte lijsten: alsof de Stalinterreur weer terug is."

Lees alle artikelen over een jaar oorlog in Oekraïne

VERANTWOORDING

De tips in deze lijst zijn afkomstig van journalisten van *NRC*. Met medewerking van **Michel Krielaars** (Boeken), **Rob Schoof** (Buitenland), **Toef Jaeger en Sabeth Snijders** (Cultuur), **Reinier Kist en Thijs Schrik** (Media), **Jeanne Geerken** (Audio) en **Rachel Morón** (Foto).

Deze gids is op 24 februari 2023 geactualiseerd met de film *Superpower* en verwijzingen naar artikelen en podcasts over één jaar oorlog in Oekraïne.

Nieuwsbrief NRC Slim Leven

Stukken die je helpen om je leven fijner en je carrière beter te maken

Jouw e-mailadres

Inschrijven

Leeslijst **Artikel delen**

Meld een taalfout

Lees ook deze artikelen